

MOOI
**NOORD-
HOLLAND**

ADVISEURS
OMGEVINGSKWALITEIT

Cultuurhistorische Onderbouwing wijzigen Coeswaerde De Brink, Laren

Inleiding

Het centrum van Laren heeft steeds regelmatig last van overstromingen bij hevige regenval. Met het project 'Laren Regenklaar' wil de gemeente Laren dit gebied klimaatbestendig maken en daarmee bestendig tegen dergelijke forse neerslag. Als onderdeel hiervan wordt voorgesteld om de bestaande vijver (Coeswaerde) op de Brink uit te diepen, uit te breiden en deze een waterbergende functie te geven. De huidige vijver heeft een cement (betonnen) kombodem gevuld met water en heeft geen waterhuishoudkundige functie. De vijver maakt samen met de rest van het plein onderdeel uit van het Rijksbeschermd Dorpsgezicht Laren, Brink.

Deze cultuurhistorische onderbouwing richt zich op de vraag of de voorgestelde plannen voor de Coeswaerde een aantasting vormen van het beschermd dorpsgezicht. Om deze vraag te beantwoorden worden de cultuurhistorische waarden van de Brink en de Coeswaerde geanalyseerd en met de plannen vergeleken.

Historische ontwikkeling van de Brink

De Brink in Laren maakt onderdeel uit van de oudste structuurontwikkeling van het dorp. Sporen van bewoning die hier zijn gevonden, maken Laren tot één van de oudste dorpen van het Gooi.

Brinken komen vaker voor in de omgeving. Een brink is in de meeste gevallen een plaats in een nederzetting of dorp voor gemeenschappelijk gebruik. Door hun ligging en van oorsprong agrarische functie fungeerden deze vaak tevens als ontmoetingsplek en zo verwerden zij tot de levendige centra binnen een nederzetting. Zo ook in Laren, waar de Coeswaerde als drinkplaats voor vee diende en vanaf 1764 op de Brink een kleine koemarkt werd gehouden. In de loop der tijd werden er detailhandel, horeca en andere publieke functies op en aan het plein gesitueerd.¹ Waar de brink in andere delen van het land vaak de aangewezen plek is voor een kerk, werd deze in Laren gebruikt voor massale aanplant van iepen, zodat er voldoende hout beschikbaar was voor de gemeenschap. Deze iepen gaven de Brink zijn kenmerkende bomenrijke karakter. Een ander kenmerkend element van de Larense Brink was de waterplas die diende als drinkwater voor vee en rijdieren. Deze Coeswaerde was oorspronkelijk een natuurlijke waterplaats op een lager gelegen plek op de Brink. Deze had een afwatering in de vorm van een smal stroompje De Rijt richting de Biezem in het oosten.

Tot aan ca. 1880 werd de Brink niet ingrijpend gewijzigd, behoudens de bebouwing rondom het plein die in de loop der tijd werd vernieuwd. Tot deze periode behield de Brink zijn verschijningsvorm als driehoekig grasveld met iepen, gerangschikt in een ritmisch patroon 'op een veld met zachte ondergrond' (grasveld) en met een natuurlijke vijver (waterplaats).²

¹ Jaap Groeneveld, 'De Brink: 250 jaar tussen vernieuwing en behoud', deel 1

² Toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermd dorpsgezicht Brink gemeente Laren (Noord-Holland) ex artikel 35 Monumentenwet 1988, 2007

Blad
1/11

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl

NL13RABO 0108 6361 35
BIC: RABONL2U
KVK 41 19 80 31
BTW 0030 24 842 B01

Blad
2/11

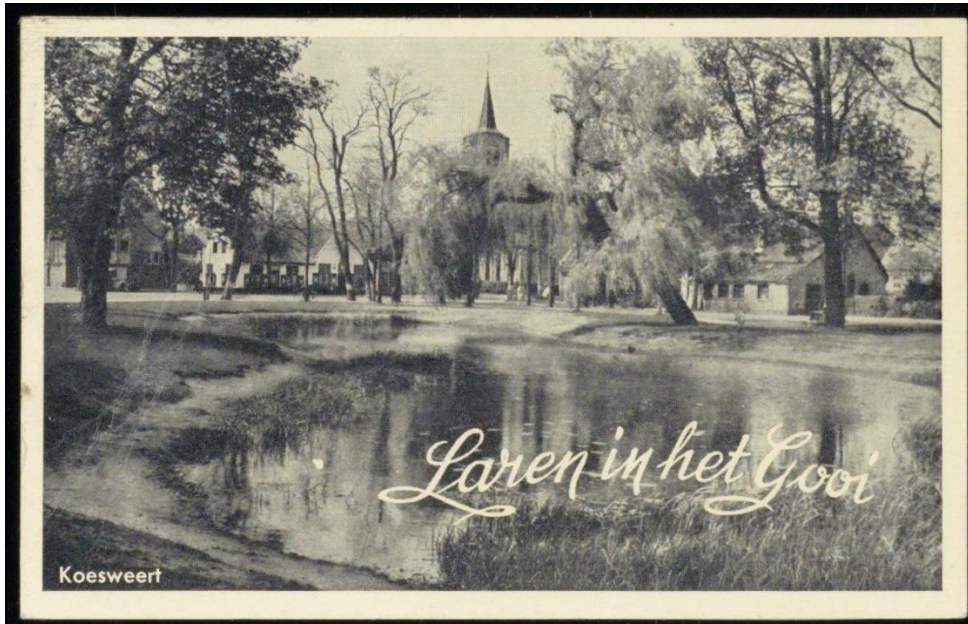
Afb. 1 De Brink met Coeswaerde als natuurlijke drinkplaats ca. 1900. Op de achtergrond is het ritmische patroon van iepen te zien.

De belangrijkste uiterlijke wijzigingen aan de Brink stammen uit de periode 1880-1940:

1. Een eerste belangrijke wijziging ontstond aan het einde van de 19^e eeuw. Op het plein werd een halte geplaatst van de stoomtramlijn die het dorp met Amsterdam en Hilversum verbond. Deze halte werd centraal op de Brink geplaatst. Het spoor doorsneed de ruimte in een boog vanuit de Naarderstraat richting de Rijt. Voor de aanleg werd een aantal iepen gekapt. De verbeterde bereikbaarheid betekende een impuls voor Laren als plaats die zich hierdoor verder ontwikkelde als forensendorp en toeristische bestemming, en vervolgens als aantrekkelijke plek voor de vestiging van kunstenaars. Hoewel de wijzigingen voor de spoorlijn vandaag de dag niet meer direct herkenbaar zijn, vertegenwoordigde deze wijziging met name een verandering in de waardering van de Brink, namelijk die van een plaats met praktisch gebruik naar een plezierige verblijfsplek. Dat had tot gevolg dat tussen 1880 en 1930 de ritmische aanplant werd aangevuld met een landschappelijke beplantingsaanleg rondom de waterplaats. Zo hebben er onder meer acacia's en treurwilgen gestaan. Enkele hagen rondom scheidden het plein af van het verkeer. De vijver zelf behield daarbij zijn uiterlijk als natuurlijke drinkplaats.

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl

NL13RABO 0108 6361 35
BIC: RABONL2U
KVK 41 19 80 31
BTW 0030 24 842 B01

Blad
3/11

Afb. 2. De Brink met de Coeswaerde met een landschappelijker beplanting rondom.
Datering ca. 1910-1925.

2. Een tweede gebeurtenis met een grote impact op de verschijningsvorm van de Brink was het toeslaan van de iepenziekte halverwege de jaren twintig, waardoor in 1930 alle iepen op het plein moesten worden gerooid. Alleen acacia's rond de waterplaats bleven staan. Al in 1927 liet de gemeente een plan voor herinrichting opstellen door landschapsarchitect Leonard Springer. Hij ontwierp een parkachtige aanleg in landschappelijke stijl met een veelheid aan groepsgewijs geordende bomen en heesters, doorsneden door slingerende paden. Na veel discussie in, maar ook buiten de gemeenteraad haalde deze opzet het niet. De leidende opinie was dat de romantische insteek van het plan teveel in contrast stond met de oorspronkelijke functie en de inrichting zoals die voor de kap had bestaan. Men bleek het doelmatige en rechtlijnige karakter van de Brink te zijn gaan missen. Onder leiding van de afdeling Gemeentewerken werd de Brink vervolgens opnieuw ingericht zoals het er in grote lijnen eeuwenlang had uitgezien, met slechts enkele strikt noodzakelijke wijzigingen. Hierbij werd het oude beplantingsplan aangehouden, maar er werd gekozen voor een beplanting met eiken in plaats van iepen; 250 stuks. Rondom de Brink werd een regelmatige boombeplanting van eiken aangelegd, die aansloot op de laanbeplanting langs de wegen die op de Brink uitkomen. Een bijkomend voordeel was dat dit plan eenvoudiger en goedkoper was.
3. Rond dezelfde tijd (1930) ontstonden er plannen om het profiel van de aanliggende straten (met name de Burgemeester van Nispen van Sevenaerlaan) te verbreden om het toenemende verkeer het hoofd te bieden. Ten gevolge hiervan werden de bestaande herinrichtingsplannen aangepast. De Coeswaerde werd deels gedempt en aan de tegenovergestelde zijde uitgegraven, zodat de waterplaats feitelijk een stukje werd verplaatst richting het midden van de Brink. Hóever is niet geheel duidelijk, maar uit eigentijdse beschrijvingen en uit de vergelijking van kaartmateriaal valt op te maken dat het zo'n twintig meter moet zijn geweest en dat het totale oppervlak niet veel veranderde. De druppelvormige waterkom met aflopend grastalud kreeg een meer amorphe vorm met aan de oostzijde twee lobben, maar de positie ten opzichte

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl

NL13RABO 0108 6361 35
BIC: RABONL2U
KVK 41 19 80 31
BTW 0030 24 842 B01

van de wegen bleef nagenoeg gelijk. Wel werd deze voorzien van een waterdichte cementen (betonnen) bodem, zodat deze bij een lage waterstand niet zou uitdrogen. De waterplaats kreeg hierdoor een landschappelijke, maar wel vaste 'gestileerde' vorm, onafhankelijk van de waterstand. Zo veranderde deze feitelijk van een natuurlijke waterplaats in een door de mens gemaakte vijver. Omdat de randen van de betonnen bak zich onder het maaiveld bevonden, moet het effect op de beleving echter gering zijn geweest. Een bijkomend effect van de geringe diepte was dat de omgeving in het wateroppervlak werd weerspiegeld. Tegenwoordig wordt de vijver om die reden ook wel de "spiegelvijver" genoemd. Deze verandering naar een gestileerd landschappelijke vijver vertegenwoordigt een verdere ontwikkeling van de Brink naar een parkachtige verblijfsplek, maar het is relevant om op te merken dat de hier benoemde wijzigingen aan de Coeswaerde in principe functionele (verplaatsing vanwege toenemende verkeersdruk) en praktische (voorzien van waterdichte bodem) aanpassingen waren van al bestaande plannen voor herbeplanting van de afdeling Gemeentewerken. Deze wijzigingen waren geen bewuste esthetische keuze.

Blad
4/11

Afb. 3. De Brink met de nieuw aangeplante eiken. Op de voorgrond de Coeswaerde met lage natuurlijke begroeiing rondom. Datering ca. 1930-1940.

Na 1940 is de structuur en de verschijningsvorm van de Brink niet verder fundamenteel gewijzigd. Wel zijn er enkele aanpassingen en toevoegingen aan te wijzen. Zo werden er in 1947 en 1952 eiken gerooid omdat zij elkaar in de weg stonden en te weinig licht doorlieten. Van de oorspronkelijke 250 eiken is in de loop der tijd een groot deel verdwenen. De verschijningsvorm van de landschappelijke beplanting rondom de vijver is in de loop der tijd gewijzigd. De treurwilgen waren al in een vroeg stadium verdwenen. In 1961 worden ook de acacia's rondom de vijver (op één na) verwijderd ten behoeve van het verkeer. Deze zijn in een later stadium vervangen door rododendrons. De landschappelijke beplanting is daarnaast aangevuld met andere typen bomen, waaronder de Wilhelminaboom (linde) uit 1948. Ook heeft de meer natuurlijke begroeiing van de vijverrand uit de jaren dertig op een gegeven moment plaats gemaakt voor een rand met houten beschoeiing en verharding met kleine keitjes.

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl

NL13RABO 0108 6361 35
BIC: RABONL2U
KVK 41 19 80 31
BTW 0030 24 842 B01

Blad
5/11

Afb. 4. Kadastrale minuutkaart 1811-1823.

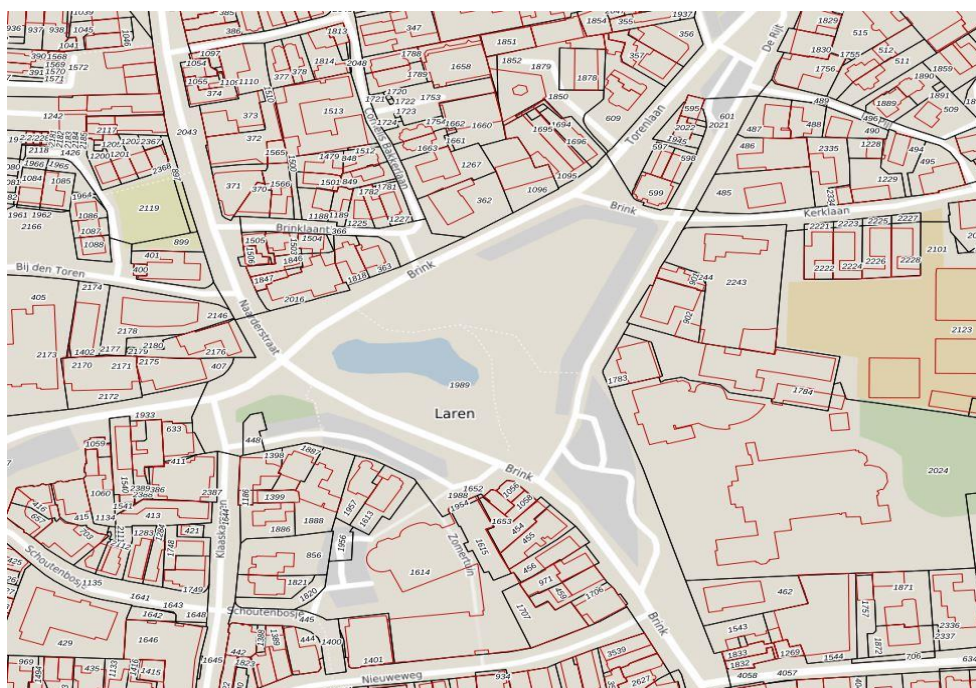
Huidige verschijningsvorm van de Brink

De huidige Brink (2023) is een nagenoeg driehoekig plein, waarvan de hoeken met name die aan de noordoost- en zuidoostzijden verder uitlopen in langgerekte punten. De Brink is grotendeels beplant met eiken in een van oorsprong regelmatig patroon, met name nog herkenbaar aan de noordzijde. Rondom de Brink loopt een regelmatige boombeplanting met hieronder een voetpad. Rondom de vijver wijkt de beplanting af van het strakke bomenpatroon en heeft deze een meer landschappelijke opzet, passend bij de amorfe vorm van de vijver.

Aan de zuidwestzijde van de vijver is een acacia te vinden. Deze wordt vergezeld door andere afwijkende beplanting rondom de vijver, waaronder een kastanje, een platan, een linde (de Wilhelminaboom) en rododendronheesters. De Brink wordt omzoomd door een verhard voetpad en er zijn parkeerplaatsen rondom het plein die van het voetpad worden gescheiden door middel van hagen.

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl

NL13RABO 0108 6361 35
BIC: RABONL2U
KVK 41 19 80 31
BTW 0030 24 842 B01

Blad
6/11

Afb. 6. De Brink en Coeswaerde, mei 2023.

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl

NL13RABO 0108 6361 35
BIC: RABONL2U
KVK 41 19 80 31
BTW 0030 24 842 B01

Cultuurhistorische waardering

De Coeswaerde en De Brink zijn in 2007 samen met een deel van het centrum van Laren aangewezen als Rijksbeschermd dorpsgezicht *Laren, Brink*. Ten behoeve van de aanwijzing is een redengevende omschrijving opgesteld, waarin de cultuurhistorische waarden zijn beschreven. Dit rapport (*Toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermd dorpsgezicht Brink gemeente Laren (Noord-Holland) ex artikel 35 Monumentenwet 1988, 2007*) vormt het kader waaraan de plannen voor de voorgestelde aanpassingen worden beoordeeld.

De tekst van de paragraaf *Waardering* (pag 6.) uit deze omschrijving beschrijft de voornaamste (overkoepelende) waarden van het gebied Brink in Laren als: *'(...) van algemeen belang vanwege de bijzondere cultuur- en architectuurhistorische, alsmede de (historisch) stedenbouwkundige en sociaal-historische waarden als een kern, waarin het transformatieproces van agrarisch brinkdorp tot forensen- en kunstenaarsdorp op verschillende wijzen werd vormgegeven met behoud van de oude structuur. (...) De groenbegeleiding speelt een belangrijke rol, evenals de begeleidende werking van de doorgaande wegen.'*

Blad
7/11

Daarnaast zijn uit het rapport ook de volgende beschrijvende passages relevant, te vinden in de paragraaf *Huidig ruimtelijk karakter* (pag 4):

4. *'De oude kern (rond de Brink) wordt gekenmerkt door het verbindende lint van brinken vanaf het Krommepad tot de Sint Janstraat, waarin de Brink met de Coeswaerde, oorspronkelijk een natuurlijke waterkom als was- en drinkplaats voor vee, de meest karakteristieke is. De centrale brink heeft nog steeds de oorspronkelijke maatvoering en groeninrichting met zachte ondergrond en is daarmee grotendeels gaaf bewaard gebleven. De Brink was oorspronkelijk beplant met iepen, en werd in 1928 beplant met eiken. De Wilhelminaboom (linde) werd geplant op 31 augustus 1898.*
5. *De centrale brink heeft met de kenmerkende zachte ondergrond, bomenrijen en haagafscheiding de functie als verblijfsgebied tussen de doorgaande wegen behouden.'*

In de bovenstaande beschrijving worden de verschijningsvorm van de Brink en de Coeswaerde slechts op hoofdlijnen omschreven. Uit een bezoek ter plaatse en uit de relevante literatuur kan worden opgemaakt welke landschappelijke elementen van de Brink worden bedoeld met de *gaaf bewaarde groeninrichting* en dus bescherming verdienen. Mede gezien de geschiedenis van de vijver en boomaanplant zijn het karakter en de globale structuur hierbij meer van belang dan de concreet bestaande huidige vorm of boomsoort. De belangrijkste elementen hierbij zijn:

- Het bomenpatroon op met name het noordelijke deel van de Brink (de bestaande eiken die omstreeks 1928/1930 de iepen vervingen) dat herinnert aan de oorspronkelijke functie van veemarkt en houtvoorraad;
- De Coeswaerde. Deze van oorsprong natuurlijke waterplas heeft weliswaar verschillende veranderingen ondergaan, maar in de huidige vijver is nog steeds de oorspronkelijke amorphe vorm herkenbaar;
- De regelmatige boombeplanting rondom het gehele plein, die aansluit op de laanbeplanting langs de wegen die op de Brink samenkomen. Deze structuur verbindt het plein met de (groen-)structuur in de rest van het dorp;
- De 'landschappelijke' beplanting rondom de Coeswaerde. Deze beplanting, bestaat nu uit enkele 'bijzondere' bomen en heesters (rododendron), die wat beplantingswijze en bomensoort afwijken van de bomen in het patroon. Hiertoe behoren behalve de kastanje, acacia en plataan ook de Wilhelminaboom (linde) en een min of meer tot

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl

NL13RABO 0108 6361 35
BIC: RABONL2U
KVK 41 19 80 31
BTW 0030 24 842 B01

solitaire boom uitgegroeide eik aan de noordzijde van de vijver, ondanks het feit dat deze ook deel uitmaakt van het eerder genoemde bomenpatroon.

Daarnaast wordt in de redengevende omschrijving als belangrijk uitgangspunt voor de aanwijzing benoemd dat *'het accent op de herkenbaarheid van de verwerking van het transformatieproces van het agrarische brinkdorp tot forensen- en kunstenaarsdorp, in de periode 1880-1940' ligt (Nadere typering van te beschermen waarden, pag. 5)*. In deze periode onderging het plein niet alleen de meest ingrijpende wijzigingen, maar werden de cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarden in deze periode voor het eerst onderschreven, gewaardeerd en op de proef gesteld. Door het landschappelijke ontwerp van Springer af te keuren en de oude inrichting te herstellen is in deze periode een bewuste keuze gemaakt voor een inrichting die in typologie gelijk was aan de voormalige, zodat het karakter van het plein werd behouden voor de toekomst. De destijds gemaakte aanpassingen waren noodzakelijk, maar behoud van het historische karakter stond hierbij voorop.

Tenslotte is ook van belang het doel van de aanwijzing in ogenschouw te houden, zoals in het rapport beschreven:

'Doel van de aanwijzing is de karakteristieke, met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied te onderkennen als zwaarwegend belang bij de toekomstige ontwikkelingen binnen het gebied. De aanwijzing beoogt op die wijze een basis te bieden voor een ruimtelijke ontwikkeling, die inspeelt op de aanwezige kwaliteiten, daarvan gebruikmaakt en daarop voortbouwt.'

Voor de Brink en de Coeswaerde betekent dit concreet dat ondanks de gewijzigde functie van de Brink in centraal verblijfsplein het karakter van de oorspronkelijke beplantingswijze en natuurlijke drinkplaats voor het vee herkenbaar dienen te blijven. Maar het is in de tweede plaats ook het besef dat de Brink juist vanwege het functionele bomenpatroon ook esthetische kwaliteiten bezat. Bij de verdere plannen dienen deze kwaliteiten behouden te blijven en hier dient op voortgebouwd te worden.

Omschrijving van het voorgestelde plan

Het project 'Laren Regenklaar' stelt een wijziging voor van de Brink die zich concentreert op de Coeswaerde om het centrum van Laren beter bestand te maken tegen extreme neerslag. De bestaande vijver wordt uitgediept en enigszins uitgebreid, waarmee deze een functie als waterberging krijgt. De huidige ondiepe vijver heeft een amorfe vorm met drie lobben en is tussen ca. 0,20 tot 1 meter diep. Deze bestaat uit een kombodem van beton (cement) gevuld met water en rondom een lage houten beschoeiing.

In de plannen wordt de Coeswaerde getransformeerd in een meer natuurlijke vijver. Deze krijgt waterdoorlatende (of onverharde) wanden, maar wordt voorzien van een waterdichte bodem. Hierdoor kan overtollig water via de wanden op natuurlijke wijze in de omliggende bodem infiltreren, maar blijft er in drogere periodes toch nog water in de vijver staan. Langs de noordwestzijde van de vijver worden twee paden parallel aan elkaar aangelegd. Eén ligt ter hoogte van het waterpeil bij laag water, een tweede loopt hier bovenlangs. De afstand van de bovenzijde van het talud tot de omliggende bomen wordt minimaal 5 tot 6 meter. Door de lijn van de bestaande bomen te volgen ontstaat opnieuw een amorfe vorm. De capaciteit van de vijver wordt 1.800 m³.

Blad
8/11

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl

NL13RABO 0108 6361 35
BIC: RABONL2U
KVK 41 19 80 31
BTW 0030 24 842 B01

Wat betreft de verschijning van de Brink en de Coeswaerde hebben de wijzigingen invloed op een vergroting van het oppervlak, het verdwijnen van de houten beschoeiing, een hoger talud en het wijzigen van het verloop van de voetpaden.

Blad
9/11

Afb. 7. Voorgesteld ontwerp voor gewijzigde Brink en Coeswaerde

Advies en onderbouwing

Van belang om te vermelden is dat de Brink en de Coeswaerde niet zijn aangewezen als Rijks- of gemeentelijk monument, maar als beschermd gezicht. Een dergelijke aanwijzing betekent in de regel niet dat er geen wijzigingen meer binnen dit gebied mogelijk zijn. Wel dienen de cultuurhistorische kenmerken en de waarden, zoals deze zijn omschreven in de redengevende omschrijving, te worden gerespecteerd en als uitgangspunt genomen te worden bij eventuele wijzigingen. Het gaat hierbij om de historische structuur en de samenhang van het gebied, en om het samenspel tussen bebouwing en open(bare) ruimtes. Dit moet een plek krijgen in planvorming en beleid.³

- De plannen voor de Coeswaerde doen geen afbreuk aan de *Waardering* uit de redengevende omschrijving. De hierin beschreven waarden – ‘*de architectuurhistorische, alsmede de historisch stedenbouwkundige en sociaal-historische waarden als kern en de uitdrukking van het transformatieproces van*

³ Beschermd stads- en dorpsgezichten (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed).

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl

NL13RABO 0108 6361 35
BIC: RABONL2U
KVK 41 19 80 31
BTW 0030 24 842 B01

agraris ch brinkdorp tot forensen- en kunstenaarsdorp met behoud van de oude structuur'—, zijn binnen de voorgestelde plannen nog steeds duidelijk herkenbaar. Het ontwerp weet elementen van de periodes aan weerszijden van de transformatie te behouden en te combineren, namelijk zowel de verschijning van een natuurlijke waterplaats als de later toegevoegde, meer gestileerde landschappelijke elementen. Hierbij worden de historische structuur en aanleg van de Brink niet aangetast. Ook de 'groenbegeleiding' blijft daarbij ongewijzigd.

- De voorgestelde plannen respecteren daarnaast de kenmerkende '*landschappelijke elementen van het plein en de gaaf bewaarde groeninrichting*'. Zowel het bomenpatroon, de regelmatige boombeplanting rondom het gehele plein, de landschappelijk beplanting rondom de Coeswaerde en de Coeswaerde zelf blijven binnen de plannen behouden. Ook de wijzigingen aan de verschijning van de vijver doen hier geen afbreuk aan, omdat deze teruggrijpen naar situaties zoals deze in de periode 1880-1940 hebben bestaan. Wel zal mogelijk de spiegelwerking van de vijver verminderen. Hier tegenover staat dat de nieuwe vijver wat vorm en begroeiing betreft meer zal lijken op de oorspronkelijke waterplaats. Uit het geraadpleegde bronmateriaal komt duidelijk naar voren dat de keuze om de vijver van een betonnen bodem te voorzien toentertijd geenszins een bewuste breuk was met het verleden, maar vooral een wens om de historische situatie te consolideren en het oude karakter te laten terugkeren. Dit blijkt ook uit de keuze om de oorspronkelijke natuurlijke vorm en uitstraling van de waterkom te behouden, en de toegevoegde franje te beperken.
- Ten slotte voldoen de plannen aan het beschreven doel van de aanwijzing van het beschermde gezicht: doordat de vorm van de Coeswaerde als natuurlijke vijver behouden blijft, onderkennen en respecteren de plannen de '*kenmerkende, met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied*'. Door het versterken van de landschappelijke eigenschappen en de begroeide oevers, die herinneren aan de begroeide oevers op historische foto's uit de jaren '35-'45, speelt het ontwerp voor de Coeswaerde '*in op de aanwezige kwaliteit van de natuurlijke vijver, maakt hiervan gebruik en bouwt hier op voort*'. Doordat de vijver een functie als waterberging krijgt, speelt deze bovendien in op de oorspronkelijke ligging van de Coeswaerde in een kom in de Brink en diens fungeren als reservoir voor overvloedig water.

Blad
10/11

Conclusie

De voorliggende plannen voor vernieuwing van de Coeswaerde tasten de cultuurhistorische waarden van het *Rijksbeschermd dorpsgezicht Brink Laren*, zoals deze zijn beschreven in de redengevende omschrijving, niet aan en respecteren in voldoende mate het doel van de aanwijzing en de afzonderlijke kenmerkende elementen van de Brink en de Coeswaerde, zo de plannen deze waarden niet versterken.

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl

NL13RABO 0108 6361 35
BIC: RABONL2U
KVK 41 19 80 31
BTW 0030 24 842 B01

Geraadpleegde bronnen

- Jaap Groeneveld, 'De Brink: 250 jaar tussen vernieuwing en behoud', delen 1-4' in: Kwartaalbericht 136-139 (2016-2 – 2017-1) - geraadpleegd 3 mei 2023
<https://historischekringlaren.nl/de-brink-250-jaar-tussen-vernieuwing-en-behoud-1/>
<https://historischekringlaren.nl/de-brink-250-jaar-tussen-vernieuwing-en-behoud-2/>
<https://historischekringlaren.nl/de-brink-250-jaar-tussen-vernieuwing-en-behoud-3/>
<https://historischekringlaren.nl/de-brink-250-jaar-tussen-vernieuwing-en-behoud-4/>
- Jaap Groeneveld, 'De brinken van Laren', delen 1-2' in: Kwartaalbericht 133, 134 (2014-3,4) - geraadpleegd 3 mei 2023
<https://historischekringlaren.nl/de-brinken-van-laren-1/>
<https://historischekringlaren.nl/de-brinken-van-laren-2/>
- 'Laren, De Koeswaard', De Gooi- en Eemlander (1930, 8 oktober)
- 'Nog geen herbeplanting van de Larensche Brink. Het voorstel van B en W door den Raad verworpen', *De Telegraaf* (1930, 1 maart)
- *Toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermd dorpsgezicht Brink gemeente Laren (Noord-Holland) ex artikel 35 Monumentenwet 1988*, (2007)
- Beschermd stads- en dorpsgezichten (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed).
<https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/beschermd-stads-en-dorpsgezichten>
– geraadpleegd 3 mei 2023
- Beeldbank Noord-Hollands Archief (afbeeldingen 1-4)

Blad
11/11

Colofon

MOOI Noord-Holland
Sebas Baggelaar i.s.m. Juliet Oldenburger
8 mei 2023

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl

NL13RABO 0108 6361 35
BIC: RABONL2U
KVK 41 19 80 31
BTW 0030 24 842 B01